

Наближається сезон кліщів!

ПРОФІЛАКТИКА ХВОРОБИ ЛАЙМА

пам'ятка для населення

Як відбувається напад кліща?

Кліщі підстерігають здобич сидячи на кінчиках травинок, листя нижніх гілок кущів. Лісові кліщі малорухливі і за все життя навряд проповзають десяток метрів. Вони підіймаються на травинку або стебло куща на висоту до півметра і терпляче чекають, коли поруч пройде жертва.

Кліщі присмоктуються до людей не лише під час перебування на природі, але й через деякий час, після відвідування зеленої зони, залишившись на одязі, речах. Існує ризик нападу кліщів в електричці, в автобусі, якщо поряд є попутники, які повертаються з лісу. Крім того, кліщі можуть заноситись до житла людини з букетами квітів, собаками, іншими тваринами. Кліщі непомітно і дуже міцно чіпляються кігтками лапок за тканину або шерсть. Перекочувачи на свою жертву, кліщ шукає місця з ніжною шкірою. У людини він зазвичай впирається в пахвові западини, в пахову область, ший. У собак - за вухами, на животі. Прокушуючи шкіру, кліщ упивається глибше і починає смоктати кров. При цьому він дуже міцно закріплює свій хоботок слиною. Кліщ встромляє в шкіру свої щелепи і одночасно виділяється слина, яка є анестетиком - знеболюючою речовиною. Саме тому укуси кліща безболісні.

Як захистити себе від нападу кліщів ?

При відвідуванні місць, де можуть бути кліщі, рекомендується:

- одягатися в світлий однотонний, з довгими рукавами, щільно прилягаючий до тіла одяг, щоб було легше помітити повзаючих кліщів. Голову слід покривати головним убором;
- проводити під час прогулянки само- та взаємоогляди через кожні 2 години та ще раз вдома. Особливо ретельно потрібно обстежувати ділянки тіла, покриті волоссям;
- звільнити від сухої трави, гілок, хмизу в радіусі 20-25 м місце для привалів, нічного сну на природі;
- вдома одразу змінити одяг, білизну, ретельно їх оглянути, випрати та випрасувати. Не можна залишати цей одяг біля ліжка чи спати в ньому. Витрушування одягу не позбавляє від кліщів;
- якщо разом з вами на природі перебував ваш пес – його теж слід оглянути на наявність кліщів до того, як впустити до помешкання.
- використовувати репеленти (засоби, що відлякують кліщів). Препарати слід купувати в аптечній мережі, наносити відповідно до інструкції. Користуватись репелентами слід з урахуванням особливостей свого організму. При виникненні алергічних реакцій необхідно звертатись до лікарів.

При виявленні на тілі кліща

Краще його видалити в лікувально-профілактичному закладі, адже інфікування може відбутися навіть через неправильне видалення, коли його ненароком причавити. Вірогідність захворіти, якщо кліщ провів на тілі менше 24 годин, мінімальна.

Досліджувалися різні методики видалення кліща, що присмоктався, але самим ефективним і безпечним є – з використанням пінцета.

При самостійному видаленні кліща необхідно дотримуватися наступних вимог: перед витяганням кліща шкіру слід обробити будь-яким антисептиком. Необхідно захопити кліща пінцетом (з тупими або заокругленими кінцями) якомога ближче до шкіри і витягти його помірним рівномірним зусиллям, спрямованим суворо вертикально, не застосовуючи жодних викручувальних рухів. Після вилучення шкіру повторно обробити антисептиком. Важливо постаратися під час вилучення не розчавити кліща. Якщо

підрукою немає пінцета, то можна витягти кліща захищеними пальцями (захистити можна бинтом, гумовими рукавичками). Кліща слід одноразово обернути бинтом, вхопити якомога ближче до шкіри і акуратно потягнути вгору перпендикулярно шкірі. Після видалення кліща обов'язково помити руки з милом або обробити антисептиком.

___ Після укусу кліща можливі варіанти розвитку:

- › Людина залишається здоровою
- › Людина інфікована (заражена)

___ **Хвороба Лайма (кліщовий лайм-бореліоз)** – це природно-вогнищеве, інфекційне, полісистемне захворювання, яке розвивається після укусу кліща, зараженого бореліями.

___ Зараження також може відбутися при попаданні випорожнень кліща на шкіру з наступним їх втиранням при розчісуванні.

___ **Симптоми іксодового кліщового бореліозу (хвороба Лайма):**

___ Тривалість інкубаційного (прихованого) періоду від однієї до 60 діб, найчастіше - 14 діб.

1) укус кліща;

2) почервоніння в місці укусу кліща (мігруюча кільцеподібна еритема червоно-рожевого кольору 5 - 6 см. в діаметрі. У процесі свого розвитку еритема поступово в центрі блідне, зона почервоніння переміщується до периферії, іноді до 50 см), у 30 - 40% хворих еритема не спостерігається;

3) незначний свербіж в місці укусу кліща;

4) часто разом з еритемою у людини з'являється лихоманка, біль голови, затверділість м'язів шиї, ломота в усьому тілі і млявість.

___ Якщо лікування хворих на ранній стадії не проводиться, хвороба набуває хронічного перебігу, приводячи до тривалої непрацездатності та інвалідності. У хворих уражаються різні органи: шкіра, суглоби, м'язи, нервова і серцево-судинна система, печінка, очі.

Що робити з видаленим кліщем ?

Видаленого кліща слід помістити на шматок вологої марлі у флакон, пробірку, інший чистий скляний посуд, щільно закрити кришку. Кліща віднести в лабораторію особливо небезпечних інфекцій Державної установи «Вінницькій обласний лабораторний центр МОЗ України» (м.Вінниця, вул.Маліновського, 11), де проводяться лабораторні дослідження кліщів на наявність збудників іксодового кліщового бореліозу. Також, спеціалісти лабораторії проводять сучасний імуноферментний аналіз виявлення антитіл до бореліозів (хвороби Лайма).

___ **Кліщовий вірусний енцефаліт** – це природно-вогнищеве гостре інфекційне вірусне захворювання з переважним ураженням центральної нервової системи, яке може привести до інвалідності, а в окремих випадках - до летальних випадків.

___ Вірус кліщового енцефаліту зберігається, розмножується в організмі кліща та передається наступним поколінням.

___ Зараження людини відбувається під час кровосмоктання кліща, при випадковому роздавлюванні кліща чи розчісуванні місця укусу та втиранні в шкіру зі слиною чи тканинами кліща збудника інфекції, при вживанні в їжу сирого молока інфікованих кіз, корів.

___ Період від зараження до перших клінічних проявів хвороби (інкубаційний період) триває, в середньому 7-14 днів, з коливаннями від однієї до 30 діб. У хворого різко підвищується температура тіла, до 38-39С, з'являється нудота, блювота, турбують болі в м'язах шиї, спини, кінцівок. В місці присмокування кліща з'являється еритема. В подальшому відмічається симптоми ураження центральної нервової, серцево – судинної, дихальної систем. Для лікування призначають імуноглобулін проти кліщового енцефаліту.

Дотримуйтесь простих, доступних методів захисту від кліщів і вони Вас не потривожать!